

Opplegg til lesestund: *Vannlilje på havet*

Veronica Salinas og Narges Mohammadi (ill.), Magikon 2024.

TIPS:

- **La barna sitte i en halvsirkel foran deg.** Da kan alle se bildene i boka underveis i lesinga.
- **Lag en koffert eller boks** hvor du kan putte ting eller bilder som passer med boken du skal lese. Da kan dere snakke om disse tingene før dere begynner å lese.
- **Et lesestopp** er en pause du tar midt i lesinga. Det kan komme spontant, for eksempel når barna har et spørsmål eller oppdager noe i et bilde, eller det kan være planlagt av deg som leser høyt. Da kan dere snakke om det som skjer i boka sammen.
- **Et oppslag** er det samme som en dobbeltside i bildeboka. Fordi bildebøker ofte ikke har sidetall, teller man i oppslag 1, 2, 3 osv. Oppslag 1 starter etter siden med tittel.

FØR LESING

- **Forslag til ting du som voksen kan legge i en fortellerkoffert eller boks (se tips over):** bilde av en vannlilje, en båt.
- **Forslag til noe du som voksen kan fortelle eller snakke med Sokkedyret* om:**
 - a) Fortellinger om å være redd.
Sokkedyret eller du som voksen kan fortelle om en gang du var redd da du var liten. Sokkedyret tror kanskje hen er den eneste som er redd?
Når Sokkedyret forstår at barna også har vært redde, blir hen lettet og glad.
 - b) Samtale: Hva går det an å være redd for?
Barna kan for eksempel tegne eller skrive én ting hver på et ark som det går an å være redd for. Plasser et hoppetau på gulvet når barna er ferdig med å tegne/skrive. Fortell at nå skal alle - én om gangen, få plassere sin lapp på hoppetauet: «I den ene enden kan vi plassere sånt som vi er så redde for at vi må gråte; i den andre enden sånt som vi er redde for, men som ikke er så veldig skummelt at vi må gråte.» Når alle har lagt sin lapp og fortalt hva de har tegnet eller skrevet, kan du ta fram boka. Alternativ: La barna tenke på ting det går an å være redd for. Skriv opp barnas forslag. Samtal om ett forslag om gangen. Be barna bestemme hvilke av forslagene man bare er litt redd for, og hvilke man er så redd for at man vil gråte eller skrike.
- **Se på bokas omslag og snakk om hva dere ser:**
 - Hva legger dere merke til på forsiden? (La barna beskrive hva de ser på bildet.)
 - Kan noen lese hva boka heter? (Les selv hvis ingen av barna vil).
 - Hvordan ser en vannlilje ut? Hvor vokser de? Er det lett å plukke vannliljer?
 - Les gjerne høyt teksten på bokas bakside før dere leser selve boka. Hva tror dere boka skal handle om? Hvordan passer det med bildet på forsida?
 - Hva betyr det å være på flukt, å være flyktning?

Er det noen av dere som kjenner noen som har flyktet fra et land til et annet fordi det er krig, eller som har opplevd det selv?

LESESTOPP UNDERVEIS

Til alle lesestopp: Hva ser dere? Hva tror dere kommer til å skje videre?

Oppslag 1 (Vannlilje leker med venner i gata)

- Hva tror dere Vannlilje gjør i gata? Hva gjør de andre folkene?
- Se på gata og husene. Likner det på ei gate du har vært i eller sett? Hva er likt? Hva er forskjellig?
- Hva sier mammaen om navnet Vannlilje? Hvorfor tror dere jenta har fått det navnet? Vet du om noen andre som har blomsternavn? (Rose, Iris, Jasmin, Lilja; Lilly, Magnolia)

Oppslag 2 (Vannlilje er sammen med venner i byen)

- Hva gjør Vannlilje på torget i byen? Hva gjør de andre folkene?
- Se på plassen, husene i byen, treet og fjellene i bakgrunnen. Likner det på en by eller et sted du har vært i eller sett? Hva er likt? Hva er forskjellig?

Oppslag 4 (Mamma klemmer Vannlilje)

- Hvorfor tror dere mammaen sier at Vannlilje må løpe?
- Hvorfor gir mammaen penger og et brev til Vannlilje? Hva tror dere det står i brevet?
- I teksten står det «Det smeller. Det smeller igjen.» Hva kan smellene komme fra?

Oppslag 5 (Alle løper)

- Se på byen nå. Hva er forskjellig fra begynnelsen av boka?
- Hvorfor løper alle folkene? Hva løper de fra? Hvor løper de, tror dere?

Oppslag 6 (Vannlilje i skogen)

- Har noen av dere opplevd å være alene i skogen og vært redd samtidig, sånn som Vannlilje? Hvordan er kroppen når den er redd? Hvordan kan man se eller merke at en kropp er redd?
- Hva går det an å gjøre hvis du er alene i skogen eller et annet sted og redd samtidig? Hva kan hjelpe sånn at du blir mindre redd eller slutter å være redd?

Oppslag 9 (Vannlilje blir hjulpet om bord i båten)

- Hvorfor tror dere Vannlilje svømte ut til båten?
- Hvem er de andre som er i båten? Hvor skal de reise, tror dere?
- I teksten står det: «Hun er redd. Hun fryser. Hun har ingen å si det til.» Hvorfor tenker hun sånn, tror dere, når hun er i en båt med mange andre folk?

Oppslag 9 (Ensom Vannlilje)

- Vannlilje føler seg alene selv om hun er sammen med de andre i båten. Tenk deg at du setter deg ved siden av Vannlilje i båten. Hva vil du si til henne?

Oppslag 12 og 13 (Vannlilje i virkeligheten og i drømmene)

[De to oppslagene etter at Vannlilje har blitt reddet fra å drukne, er ulike. Det første, oppslag 12, zoomer inn et nærbilde i båten, med Vannlilje på den ene siden og en mor med et lite barn på den andre. Det andre, oppslag 13, er et drømmebilde, der Vannlilje sitter helt alene i en båt der det bare er plass til henne. I speilbildet i havet er Vannlilje sammen med mammaen sin, som holder rundt henne. Vannlilje smiler og ser trygg ut.]

- Hva er likt på de to bildene?
- Hva er forskjellig?
- Hvilket bilde viser sånn som det er i virkeligheten?
- Hvilket bilde viser sånn som det er i Vannliljes drøm? Hva i bildene viser at det er drøm? Hva står i teksten?
- Går det an å drømme når man er våken? Har dere opplevd det?

Oppslag 16 («Vannlilje er her nå.»)

- Hvor er «her», tror dere?
- Hvordan ser husene og landskapet ut? Hva gjør folkene i bildet?
- Er det noe som er likt her med stedet Vannlilje flyktet fra? Er det noe som er forskjellig?
- Hvordan tror dere Vannlilje har det? Hvordan ser det ut som hun har det når dere ser på bildet? Hva tenker dere om det når vi leser teksten en gang til?

Etter at hele boka er lest ferdig:

- Hvordan tror dere det vil gå med Vannlilje i det nye landet?
- Hvor i boka synes du det var mest spennende? Hvorfor?
- Hvorfor tror dere forfatteren og illustratøren lagde denne boka?

ETTER LESING

Hva kan vi gjøre når vi er redde?

- Ta utgangspunkt i barnas forslag fra samtalen om hva det går an å være redd for. Legg eventuelt til noen egne eksempler. Arbeid med ett eksempel om gangen og be barna finne løsninger.
- Eksempel 1: «Jeg er redd for sjøen.» Løsninger: «Vasse sammen med voksne, svømme i basseng sammen med voksne, osv.
- Eksempel 2: «Jeg er redd for at mormor skal dø.» Løsninger: Snakke med mormor, lese bøker, snakke med noen som har en død bestemor, osv.

Hvordan er det å være på flukt, være flyktning og komme til et nytt land?

Vannlilje på havet viser erfaring med å flykte, være på flukt og komme til et nytt land fra et barns perspektiv. I mange barnegrupper vil det være barn som har tilsvarende erfaringer.

Det er derfor viktig å gi rom for samtale om disse. Å samtale om en fiktiv karakter som Vannlilje kan gi distanse til å snakke om noe som

har vært eller er vanskelig. Noen vil kanskje også ha behov for å fortelle om egne erfaringer, hva som er likt med Vannliljes historie, og hva som er ulikt.

For mange barnelesere er nok det aller tristeste i boka at Vannlilje blir skilt fra mammaen sin og at det i boka ikke blir fortalt om det er slik at de møter hverandre igjen. Mange enslige asylsøkere har det sånn som Vannlilje. I samtalen er det likevel viktig å snakke om at noen blir gjenforent med foreldrene sine igjen, at Vannliljes drøm i oppslag 13 kan bli virkelig. Og så er det viktig å si at det er regler i verden som sier noe om at barn ikke skal måtte være alene slik Vannlilje er.

Les om **FN's barnekonvensjon**, som er den første internasjonale menneskerettighetskonvensjonen som gir barn en spesiell juridisk status. Den stadfester at barn har menneskerettigheter, og krav på spesiell beskyttelse.

<https://fn.no/avtaler/menneskerettigheter/barnekonvensjonen>

Organisasjoner som Røde Kors, Redd Barna og Flyktningehjelpen har mange fine ressurser og aktiviteter som viser konkret hvordan barn og mennesker på flukt får hjelp.

<https://www.rodekors.no>

<https://www.reddbarna.no/>

<https://www.flyktninghjelpen.no/>

* For mer info om Sokkedyret: Se film på lesoglek.no